

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE ATTITUDES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS ABOUT PHYSICAL EDUCATION

Bariř MAT¹, *Bařak EROĐLU²

*e-mail: beroglu@nku.edu.tr

¹Tekirdađ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tekirdađ, Türkiye

²Tekirdađ Namık Kemal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Tekirdađ,
Türkiye

ÖZET

Yapılan bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Isparta ili şarkikaraağaç ilçesinde bulunan ortaokullarda öğrenim gören 79 erkek ve 72 kadın olmak üzere toplam 151 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesinde ise Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen ‘‘Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği’’ kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analiz sürecinde SPSS 22.0 programında Mann Whitney U testi ile frekans analizinden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonunda araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının orta düzeyin üzerinde olduğu, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet, spor yapma durumu, beden eğitimi dersinde kendilerini yeterli görme algısı ve okullarında yeterince spor malzemesi bulunma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (p>0.05). Buna karşılık öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının okul spor kulüplerinde oynama değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş (p<0.05), elde edilen bulgulara göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyinin okul spor kulüplerinde oynayan çocuklar lehine yüksek olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak, ortaokul öğrencilerinde okul sporlarına katılımın beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumu olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi ve spor, ortaokul öğrencileri, tutum

ABSTRACT

In this study constructed, it is aimed to investigate the attitudes of secondary school students towards physical education and sports lesson according to some demographic variables. To this study, 79 males and 72 females from secondary schools in şarkikaraağaç district of Isparta province 151 students participated in. Attitude Scale of Physical Education Course which is developed by Güllü and Güçlü was used to participation of the students in physical education and in determining their attitudes towards sports lessons. In the process of statistical analysis of obtained data , frequency analysis with Mann Whitney U test in SPSS 22.0 program was used. At the end of the study, it was determined that the attitudes of the secondary school students towards physical education and sports lesson were above the middle level, and the attitudes of the students towards physical education and sports lesson did not show a significant difference according to gender, the state of doing sports, the perception of self sufficient vision in the physical education class and the presence of sufficient sports equipment in their schools. (p> 0.05). Whereas, it was found that the attitudes of students towards physical education and sports lesson showed a significant difference according to the variables of playing in school sports clubs (p <0.05). As a conclusion, it can be said that participation in school sports positively affects the attitude towards physical education and sports lesson among middle school students.

Keywords: Physical education and sport, secondary school students, attitude

JEL CODE: L83

GİRİŞ

Eğitim “insanları ve toplumları düzgün ve belirli bir amaca dönük hayat standardına ulaştırma noktasında sahip olunan bilgi, yetenek ve değerleri planlı olarak gelecek kuşaklara aktarma sürecinde kişinin tutumlarını tecrübelerle değiştirme süreci” şeklinde tanımlanmaktadır (Harmandar, 2004). Beden eğitimi ise “bireysel ya da takım olarak yapılan, belirli plan ve program dahilinde, fiziksel ve zihinsel bir ön hazırlığa ihtiyaç duyulan, belirli bir amaca ilişkin eylemler bütünü” olarak tanımlanmaktadır (Çoban ve Ünveren, 2007). Bir başka tanıma göre beden eğitimi “kişinin zihinsel, ruhsal ve fiziksel olarak gelişimlerinin yanı sıra kişinin toplumsallaşmasına katkıda bulunan, bu boyutları ile genel eğitimin bir tamamlayıcısı olan bilinçli ve planlı etkinlikler” olarak tanımlanmıştır (Çelik ve Pulur, 2011). Aras (2013) beden eğitimi “bireyin sağlığını, karakter gelişimini ve moral verimliliğini arttırmayı hedefleyen, milli olarak güçlü, ortak duygu ve tutumları benimseyen, yüksek bir insan varlığı ile doğrudan bağlantılı olan eğitim etkinliği” olarak tanımlamıştır.

Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi beden eğitimi ve spor etkinlikleri öğrencilerin fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Literatürde yer alan araştırma bulguları da (Eraslan, 2016; Saygılı ve ark., 2015, Hekim, 2016) beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımın çocuklarda ve gençlerde gelişimi birçok yönden desteklediğini göstermektedir. Bu noktada okullarda beden eğitimi derslerinin verimli işlenebilmesi için gerek tesis gerekse de spor malzemesi sağlama noktasında gerekli önlemlerin alınması gerektiği belirtilmektedir (Eraslan & Hacıcaferoğlu, 2015).

Eğitim sistemleri içerisinde beden eğitimi dersinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Kangalgil ve diğerlerine (2006) göre, çağdaş yaklaşıma uygun şekilde eğitim hedeflerine ulaşılması kişinin, zihinsel eğitiminin yanı sıra fiziksel olarak da eğitilmesi ile olanaklıdır. Bu kapsamda hareketler yolu ile öğrenmeyi hedefleyen beden eğitimi ve spor dersi genel eğitimin vazgeçilemez bir ögesi olarak nitelendirilmektedir. Nebioğlu’na (2006) göre, çocukların temel hareket yetilerinin geliştirilmesine katkıda bulunduğu beden eğitimi dersleri ilköğretim döneminin vazgeçilmez bir dersi olarak nitelendirilmektedir. Özellikle ilköğretim döneminde geliştirilemeyen hareket yetilerinin ilerleyen dönemlerde geliştirilmesinin güç olduğu dikkate alındığında ilköğretimde beden eğitimi derslerinin önemi daha iyi kavranmaktadır.

Bireylerin içinde yer aldıkları çevrede karşı karşıya kaldıkları olgu ya da nesnelere ilişkin tepki eğilimleri “tutum” olarak açıklanmaktadır. Bir başka deyişle tutum, insanların karşılaştıkları durum ya da olaylar karşısında geliştirmeleri beklenen davranış şekli olarak ifade edilmektedir. İnsanların mevcut tutumları yalnızca karşılaştıkları olay ya da durumlara ilişkin olmayıp, bireylerin diğer bireylere, bir eşya veya soyut bir duruma (yüce, iyi, kötü, mutluluk, mutsuzluk vb.) ilişkin olarak tutum geliştirmeleri de mümkündür (İnceoğlu, 2010). Eğitimden beklenen verimin elde edilebilmesi için öğrencilerin eğitime ilişkin yaklaşımlarının değerlendirilmesi önemli bir konudur (Zengin ve ark., 2016). Çünkü öğrencilerin derslere yönelik tutumları ders başarıları başta olmak üzere derse yönelik yaklaşımlarını da etkilemektedir. Söz konusu durum beden eğitimi dersi için de geçerlidir. Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin olumlu yaklaşıma sahip olmaları beden eğitimi öğretmenlerinin derse ilişkin güdülenmelerini arttırmakta, bununla beraber öğretmenlerin beden eğitimi derslerini daha verimli geçirmelerine yardımcı olmaktadır (Çelik ve Pulur, 2011).

Öğrencilerin mevcut fiziksel yetileri ve beden eğitimi dersinde hareketler öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin yaklaşımlarını etkilemektedir. Örneğin; beden eğitimi dersinde ilk kez bir jimnastik hareketi ile karşılaşan çocuk bu hareketi amacına paralel şekilde yerine getiremeyebilir. Ayrıca öğrencinin hareketi yaparken sakatlanma riski de vardır. Bu durum öğrencinin diğer beden eğitimi derslerinde jimnastik hareketlerinden korkmasına, bu derste

yaşadığı olumsuz olayların anımsanmasına ve beden eğitimi dersine ilişkin negatif duygular beslemesine ortam hazırlamaktadır. Bu olumsuzluklar karşısında öğrencinin jimnastik hareketlerine ve beden eğitimi dersine ilişkin olumsuz yaklaşımlar sergilemesi olası bir durumdur (Aras, 2013).

Literatürde yer alan bilgiler değerlendirildiği zaman öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ders motivasyonları ve ders başarılarını etkileyen bir unsurdur. Bu nedenle öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkileyen unsurların iyi bilinmesi öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının artırılmasına katkı sağlayacaktır. Bunun yanında eğitim sisteminin daha kaliteli bir yapıya kavuşması ve eğitim dünyasında meydana gelen değişimlere ayak uydurabilmesi için derslere yönelik öğrenci tutum ve görüşlerinin incelenmesi önemli bir konu olarak değerlendirilmektedir (Eraslan ve Özmaden, 2016). Bu kapsamda yapılan bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Modeli

Yapılan bu çalışmada spor bilimleri alanında yaygın olarak görgül (gözleme dayalı) çalışma yöntemlerinden tarama tipi araştırma yöntemi kullanılmıştır. Gözleme dayalı araştırmalar araştırmacıların aramak istedikleri soruları yanıtlamak, cevap aranan soruların doğru olup olmadığını sınamak istedikleri durumlarda hipotezler geliştirilerek, anket ve ölçekler kullanarak gerçekleştirdikleri araştırmalardan oluşmaktadır. Gözleme dayalı araştırma modelleri arasında yer alan tarama tipi araştırmalar büyük örneklem gruplarının araştırmaya konu olan özelliklerinin (yaş, cinsiyet vb.) belirlenmesinde kullanılan betimsel araştırma yöntemi olarak da bilinmektedir (Can, 2014)

Araştırma Grubu

Yapılan bu araştırmaya Isparta ili Şarkikaraağaç ilçesinde bulunan ortaokullarda öğrenim gören 79 erkek ve 72 kadın olmak üzere toplam 151 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler ilçede yer alan İnönü Ortaokulu, Yunus Emre Ortaokulu ve Atatürk Ortaokulu öğrencileri arasında tesadüfî yöntem ile seçilmiştir. Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Değişken	Alt değişken	f	%
Cinsiyet	Erkek	79	52,3
	Kadın	72	47,7
Düzenli spor yapma durumu	Evet	84	55,6
	Hayır	67	44,4
Sportif müsabakalara katılma durumu	Evet	70	46,4
	Hayır	81	53,6
Beden eğitimi dersinde yeterlilik algısı	Yeterli	54	35,8
	Yetersiz	97	64,2
Okulda yeterince spor malzemesi var mı	Var	130	86,1
	Yok	21	13,9

Araştırmaya katılan öğrencilerin %52,3’ü erkek, %47,7’si kadınlardan oluşmaktadır ve öğrencilerin %55,6’sı düzenli spor yapmakta, %46,4’ü sportif müsabakalara katılmakta, %35,8’i kendisini beden eğitimi dersinde yeterli görmekte, %86,1’i okullarında yeterli spor malzemesi olduğunu ifade etmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, spor yapma durumu, okul sporlarında yer alma durumu, okullarında spor malzemesinin yeterli olma durumu ve kendilerini beden eğitimi dersinde yeterli görme durumlarının belirlenmesinde araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesinde ise Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen ‘‘Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği’’ kullanılmıştır. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği 11 olumsuz ve 34 olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden meydana gelmektedir. Ölçek tek alt boyuta sahip olup, tek faktörün açıkladığı varyans değerinin %36,19 olduğu tespit edilmiştir. Ölçek geliştirme sürecinde ölçeğin güvenirlik analizlerinde Cronbach Alfa değerinin 0,94, güvenirlik katsayısının ise 0,80 olduğu belirlenmiştir. Ölçek 5’li likert tipinde olup, dereceleme biçimi ‘‘Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1)’’ şeklindedir. Ölçekte yer alan 11 olumsuz madde 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35 ve 24 maddelerdir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 35 olup, alınabilecek en yüksek puan ise 175’dir. Ölçekten alınan puanın artması beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyinin yüksek olduğunu ifade etmektedir (Güllü ve Güçlü, 2009).

İstatistiksel Analiz

Elde edilen veriler SPSS 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri, beden eğitimi ve sporla ilgili bilgilerine göre beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeylerinin karşılaştırılmasında veriler normal dağılım göstermediğinden dolayı Mann Whitney U analizi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan tutum ölçeğine ilişkin Cronbach’s Alpha iç tutarlık katsayısı ,94 olarak bulunmuştur. Bu değer ölçeğin yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

BULGULAR

Tablo 2. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Düzeylerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

N	X	Ss
151	133,04	27,097

Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının orta düzeyin üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Erkek	79	137,30	23,583	81,47	6436,0	2412,0	,107
Kadın	72	128,36	29,964	70,0	5040,0		

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir (U=2412,0; p>0,05).

Tablo 4. Öğrencilerin Düzenli Spor Yapma Durumuna Göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Düzenli spor	N	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Evet	84	135,75	25,960	79,86	6708,5	2489,5	,224
Hayır	67	129,64	28,288	71,16	4767,5		

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin düzenli spor yapma durumlarına göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir (U=2489,5; p>0,05).

Tablo 5. Öğrencilerin Sportif Müsabakalara Katılma Durumuna Göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Müسابakalara katılma durumu	N	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Evet	70	139,0	25,448	85,66	5996,5	2158,5	,012
Hayır	81	127,89	27,572	67,65	5479,5		

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin sportif müsabakalarına katılıp katılmama durumlarına göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ve sportif müsabakalara katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyinin sportif müsabakalara katılmayan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir (U=2158,5; p<0,05).

Tablo 6. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersinde Kendilerini Yeterli Görme Algısına Göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Yeterlilik algısı	N	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Yeterliyim	54	134,74	25,201	77,73	4197,5	2525,5	,717
Yetersizim	97	132,09	28,180	75,04	7278,5		

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin kendilerini beden eğitimi dersinde yeterli görüp görmeme durumlarına göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir (U=; p>0,05).

Tablo 7. Öğrencilerin Okullarında Yeterince Spor Malzemesi Olması Durumuna Göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Karşılaştırılması

Yeterince malzeme var mı?	N	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	p
Var	130	133,78	27,529	77,56	10082,5	1162,5	,276
Yok	21	128,43	24,351	66,36	1393,5		

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin okullarında yeterince spor malzemesi olup olmama durumuna göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir (U=1162,5; p>0,05).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının orta düzeyin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Türkiye de gerek ortaokul öğrencileri gerekse de diğer eğitim düzeylerine sahip öğrenciler üzerinde yapılan benzer çalışmalarda da öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının genellikle yüksek olduğu rapor edilmiştir (Zengin ve ark., 2016; Keskin ve ark., 2016). Bu kapsamda araştırmaya

katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeylerine ilişki bulguların literatür ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Cinsiyet değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu çalışmanı ortaya çıkmasının temelinde hem kız hem de erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersini sevmelerinin yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan bazı çalışmalarda cinsiyetin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum üzerinde önemli bir belirleyici olduğu ifade edilmekle birlikte (Hekim ve Tokgöz, 2017), yapılan birçok çalışmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve yaklaşımlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı rapor edilmiştir (Gülsoy ve ark., 2016; Hekim ve Saygılı, 2016a; Hekim ve Saygılı, 2016b; Uluşık ve ark., 2016). Zengin ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan benzer bir çalışmada da ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Keskin ve arkadaşları (2016) tarafından ortaokul öğrencileri üzerinde yürütülen diğer bir çalışmada da öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği rapor edilmiştir. Kılıç ve Çimen (2016) tarafından ortaokul öğrencileri üzerinde yürütülen benzer bir çalışmada da öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Hekim ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan çalışmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı bulunmuş, bunun temelinde araştırmanın yapıldığı okullarda öğrencilerin beden eğitimi derslerinden beklentilerinin benzer düzeyde karşılanmasının, bunun yanında tüm sınıflarda beden eğitimi derslerine aynı öğretmenlerin girmesinin ve ders işleyiş biçimlerinin tüm sınıflarda benzer olmasının yattığı ifade edilmiştir.

Spor yapma durumu değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının düzenli olarak spor yapma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan bazı çalışmalarda ise beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyinin düzenli olarak spor yapan öğrenciler lehine yüksek olduğu rapor edilmiş (İmamoğlu, 2011; Doğan, 2011), bunun temelinde sporla iç içe bir yaşama sahip olmanın beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları olumlu yönde etkilemesinin yattığı ifade edilmiştir (Cimilli, 2017).

Spor müsabakalarına katılma durumu değişkenine göre ele alındığı zaman okul spor müsabakalarına katılan öğrencilerin okul spor müsabakalarına katılmayan öğrencilere kıyasla beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde yer alan birçok çalışmada elde edilen bulgular da okul spor müsabakalarına katılan öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının okul sporlarına katılmayan öğrencilerden daha yüksek olduğu görüşünü desteklemektedir (Uluşık ve ark., 2016; Alpaslan, 2008; Güllü, 2007). Cimilli (2017) tarafından yapılan araştırmada ise öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının okul spor kulüplerinde oynama değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiş, bunun temelinde öğrencilerin çoğunluğunun okul spor takımlarında yer almasının yattığı ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi dersinde kendilerini yeterli görme algılarına göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde öğrencilerin büyük bir bölümünün kendisini beden eğitimi dersi için yetersiz görmesinin yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan çalışmalar değerlendirildiği zaman öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının kendilerini bu derste yeterli görme durumlarına göre incelendiği çalışmaların

sınırlı olduğu görülmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin beden eğitimi dersinde kendilerini yeterli görme algılarına göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının ele alındığı yeni çalışmalar yapılması gerektiği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarında yeterince spor malzemesi olması durumuna göre ele alındığı zaman beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde öğrencilerin çoğunluğunun öğrenim gördüğü okulda spor malzemesi bulunmasının yattığı düşünülebilir. Nitekim öğrencilerin %86.1 gibi önemli bir oranının öğrenim gördüğü okulda spor malzemesi sorunu olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının orta düzeyin üzerinde olduğu, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet, spor yapma durumu, beden eğitimi dersinde kendilerini yeterli görme algısı ve okullarında yeterince spor malzemesi bulunma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buna karşılık öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının okul spor takımlarında oynama değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş, elde edilen bulgulara göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeyinin okul spor kulüplerinde lisanslı olarak oynayan öğrenciler lehine yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

1. Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkileyen unsurlara ilişkin daha geniş kapsamlı bulgulara ulaşılabilmesi için daha büyük örneklem grupları ile benzer çalışmalar yapılabilir.

2. Araştırmada okul spor kulüplerinde oynamanın beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının okul spor kulüplerinde yer almayan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu noktada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını arttırmak amacıyla öğrencileri okul sporlarına yönlendirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Alpaslan, S. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin algıları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Aras, Ö. (2013). *İlköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi (Kars ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Cimilli, V. (2017). *Spor lisesi öğrencilerinde bedensel / kinestetik zekâ ile beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (İstanbul ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Çelik, Z., & Pular, A. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı:115-121.
- Çoban, B., & Ünveren, A. (2007). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Oğuzhan Zirek (Editör). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Doğan, N. (2011). *Niğde ilinde bulunan farklı statüdeki liselerde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları ve fiziksel uygunluk düzeylerinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
- Eraslan, M. (2016). Gençlerde duygusal zekâ ve empatik eğilim düzeylerinin yaş, cinsiyet ve spor yapma değişkenlerine göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 1839-1852.
- Eraslan, M., & Hacıcaferoğlu, B. (2015). Türkiye’de beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersinde ve meslek yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 1-11.
- Eraslan, M., & Özmaden, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin görüşlerine göre spor eğitimi veren öğrenim kurumlarının değişim ihtiyacının belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 162-173.
- Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının araştırılması*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Güllü, M., & Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 138-151.
- Gülsoy, H.T., Hekim, M., & Saygılı, G. (2016). *İlkokul öğrencilerinin sınıf, cinsiyet ve kinestetik zekâ değişkenlerine göre beden eğitimi dersine yaklaşımlarının incelenmesi*. XV. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Harmandar, İ.H. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hekim, M. (2016). Çocuklarda beden eğitimi, spor ve oyun etkinliklerine katılımın kemik gelişimi üzerine etkilerinin değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 66-71.
- Hekim, M., & Saygılı, G. (2016a). *Ortaokul öğrencilerinin sınıf, cinsiyet ve kinestetik zekâ değişkenlerine göre beden eğitimi dersine yaklaşımlarının incelenmesi (Tarsus ilçesi örneği)*. VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Hekim, M., & Saygılı, G. (2016b). *Ortaokul öğrencilerinin sınıf, cinsiyet ve kinestetik zekâ düzeylerine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Tarsus ilçesi örneği)*. VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Hekim, M., & Tokgöz, M. (2017). Lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi (Burdur örneği). *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 104-111.
- Hekim, M., Tokgöz, M., & Yüksel, Y. (2017). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi (Burdur örneği). *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 104-111.
- İmamoğlu, C. (2011). *Aktif olarak spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 17(2), 48-57.
- Keskin, N., Öncü, E., & Küçük-Kılıç, S. (2016). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlikleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 93-107.

- Kılıç, T., & Çimen, P. N. (2018). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- Nebioğlu, D. (2006). *Beden eğitimi dersi genel esasları ve planlaması denetimi*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Saygılı, G., Atay, E., Eraslan, M., & Hekim, M. (2015). Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin kişilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 161-170.
- Uluşık, V., Beyleroğlu, M., Suna, G., & Yalçın, S. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ve akademik güdülenme düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Burdur il merkezi örneği). *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5092-5106.
- Zengin, S., Hekim, M., & Hekim, H. (2016). Ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet ve öğrenim kademesi değişkenine göre incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3242-3251.

EXTENDED ABSTRACT

People's tendency to react to the facts or objects they encounter in their environment is identified as attitude. In other words, attitude is expressed as the behaviour that people are expected to put forward in the face of situations or events they have encountered. The attitudes of people are not only directed to the events or situations they encounter, it is also possible for people to develop attitudes towards other people, an object or an abstract situation (supreme, good, bad, happiness, unhappiness, etc.) (İnceoğlu, 2010).

It is an important issue to examine students' attitudes towards education in order to achieve the desired efficiency from education (Zengin et al., 2016). Because the students attitudes also affect their approach towards the course, especially the course achievements. This also applies to physical education. The positive attitude of the students towards physical education course increases the motivation of physical education teachers towards the lesson, and in parallel to this, it contributes to the more efficient functioning of the physical education courses. (Çelik and Pular, 2011).

When the information in the literature is evaluated, the attitudes of the students towards physical education and sports lesson is a factor affecting course motivation and course success. Therefore, a good knowledge of the factors that affect students 'attitudes towards physical education and sports lesson will contribute to increase students' attitudes towards physical education and sports lesson. In this study constructed, it was aimed to investigate the attitudes of secondary school students towards physical education course according to some demographic variables.

In this research constructed, scanning type research method which is one of empirical (observation based) study methods is used commonly in the field of sports sciences. Observational research consists of researches conducted by researchers using questionnaires and scales by developing hypotheses in cases where they want to answer the questions they want to search and test whether the answers are correct. Scanning-type surveys, which are among the observation-based research models, are also known as descriptive research methods used to determine the characteristics (age, gender, etc.) of the large sample groups (Can, 2014).

To this study, 79 males and 72 females from secondary schools in Şarkikaraağaç district of Isparta province 151 students participated in. The students who participated in the study were

randomly selected among the students of İnönü Secondary School, Yunus Emre Secondary School and Atatürk Secondary School in the district.

The personal information form prepared by the researcher was used to determine the gender, the status of doing sports, the participation in school sports, the sufficiency of the sports equipment in their schools and seeing themselves sufficient in the physical education class. Physical Education Course Attitude Scale developed by Güllü and Güçlü (2009) was used to determine the attitudes of the students participating in the study towards physical education and sports lessons. Physical Education Attitude Scale consists of 45 items that 11 negative and 34 positive. The scale has a single sub-dimension and the variance value explained by a single factor was found to be 36.19%. Cronbach's alpha value was found to be 0.94 and reliability coefficient was 0.80. The scale is a 5-point Likert type and the grading format is "I Fully Agree (5), Agree (4), Undecided (3), Disagree (2), Strongly Disagree (1)". The 11 negative items in the scale were 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35 and 24 items. The lowest score is 35 and the highest score is 175. Increasing in the score obtained from the scale is expressed that the attitude level towards physical education course is high (Güllü & Güçlü, 2009).

The data obtained were analysed with SPSS 22.0 program. Mann Whitney U analysis was used in comparison of demographic information, physical education and sport related attitudes of students who participated in the study because of not the normal distribution of the data. The Cronbach's Alpha internal consistency coefficient for the attitude scale used in the study was found to be 94. This value shows that the scale has a high level of reliability.

It was determined that the attitudes of the students who participated in the study towards physical education and sports lessons were above the middle level. When the gender variable was taken into consideration, it was found that the attitudes of the students who participated in the study towards physical education and sports lesson did not show a significant difference according to their gender. It can be thought that the basis of the emergence of this study is that both female and male students love physical education and sports lessons. When it is considered according to the sporting status variable, it was determined that the attitudes of the students participating in physical education and sports lesson did not show a significant difference compared to the sporting status variable regularly. When the status of participation in sports competitions is taken into consideration, it is determined that the students attending school sports competitions have higher attitudes towards physical education and sports lessons than the students who do not participate in school sports competitions.

It was determined that the attitudes of the students participating in the study towards physical education and sports lesson did not show significant differences according to their perception of seeing themselves sufficient in physical education course. It can be thought that the main reason for the emergence of this result is that most of the students consider themselves insufficient for physical education. It was determined that the attitudes of the students who participated in the study according to the fact that there were enough sports equipment in their schools did not show a significant difference in their attitudes towards physical education and sports lesson.

As a result, It was determined that the attitudes of the secondary school students participating in the research towards physical education and sports lesson were above the middle level, the attitudes of the students towards physical education and sports lesson were not significantly different according to gender, the state of doing sports, the perception of self-sufficient vision

in the physical education class and the presence of sufficient sports equipment in the schools. On the contrast, it was found that the attitudes of students towards physical education and sports lesson showed a significant difference according to the variable of playing in school sports teams, and it was found that the attitude towards physical education and sports lesson was higher in favor of the students playing in school sports clubs. In the light of the findings obtained in the research, the following suggestions can be made;

1. Similar studies can be done with larger sample groups in order to reach more comprehensive findings on the factors affecting the attitudes of secondary school students towards physical education and sports lesson.
2. In the study, it was found that attitudes towards physical education and sports lessons were higher than those who were not involved in school sports clubs. At this point, in order to increase the attitudes of secondary school students towards physical education and sports lessons, studies can be conducted to direct students to school sports.